

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2021 m. gegužės 20 d.

ES sunku pasiekti savo tikslus dėl e. atliekų

Bendrai imant, ES valstybės narės surenka ir panaudoja daugiau išmestos elektros ir elektroninės įrangos nei dauguma pasaulio šalių. Tačiau kyla rizika, kad ES nepasieks platesnio užmojo e. atliekų surinkimo tikslų. Europos Audito Rūmų apžvalgoje nurodoma nemažai iššūkių, pavyzdžiui, susijusių su poreikiu užtikrinti, kad būtų laikomasi galiojančių taisyklių, ir tikrinti, ar jų laikomasi, taip pat su pažeidimais ir nusikalstama veikla, pavyzdžiui, neteisėtu vežimu į ES nepriklausančias šalis.

E. atliekos – tai nebenaudojami elektriniai ir elektroniniai įrankiai, buitiniai prietaisai ir stambi įranga, pavyzdžiui, fotovoltinės plokštės. Jei tinkamai neapdorotos, jos yra kenksmingos aplinkai. E. atliekose taip pat dažnai būna perdirbamų medžiagų, pavyzdžiui, metalų ir plastikų. Todėl jos gali prisidėti prie žiedinės ekonomikos. Pavyzdžiui, vienoje tonoje išmaniųjų telefonų yra apie 100 kartų daugiau aukso nei 1 tonoje aukso rūdos.

„Laikui bėgant e. atliekų surinkimas ir naudojimas ES pagerėjo, ir šiuo metu ES perdirbama daugiau kaip 80 % surenkamų EEJ atliekų, – teigė už apžvalgą atsakinga Audito Rūmų narė Joëlle Elvinger. – Tačiau e. atliekos nevienodai veiksmingai surenkamos, perdirbamos ir vėl panaudojamos visose valstybėse narėse, ir tai galėtų būti daroma dar geriau. Taip pat pastebėjome keletą iššūkių, susijusių su tuo, kaip ES sprendžia netinkamo e. atliekų tvarkymo, neteisėto vežimo ir kitos nusikalstamos veiklos klausimus.“

ES pasiekė savo ankstesnius e. atliekų surinkimo ir naudojimo tikslus, o vėliau nusistatė tikslus, kuriems pasiekti reikia daugiau pastangų. Naujausių duomenų apie naujus tikslus dar nėra. Iš tiesų panašu, kad tik dvi valstybės narės sėkmingai siekia 2019 m. nustatytų surinkimo tikslų. Auditoriai pažymi, kad buvo imtasi veiksmų teisinga linkme, pavyzdžiui, į pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamo akto įtraukti žiedinės ekonomikos reikalavimus (pavyzdžiui, ekologinio projektavimo), skatinti mažinti medžiagų naudojimą ir skatinti gaminių pataisomumą ir patvarumą. Tačiau šie atnaujinti ekologinio projektavimo reikalavimai dar netaikomi tam tikrai dažnai naudojamai elektros ir elektroninei įrangai, pavyzdžiui, mobiliesiems telefonams ir kompiuteriams. Audito Rūmų nuomone, Komisija galėtų atsižvelgti į šią apžvalgą rengdama Žiedinės elektronikos iniciatyvą, kurią numatoma paskelbti 2021 m. paskutinįjį ketvirtį.

Laikui bėgant ES patobulino savo teisės aktus dėl e. atliekų. Tačiau ES šalims dažnai sunku užtikrinti ES teisės aktų vykdymą: pavyzdžiui, auditorių teigimu, tikrinimas ir kontrolė dažnai atliekami prastai ir retai, todėl atliekos būna tvarkomos netinkamai (pavyzdžiui, šalinant galimai toksiškas medžiagas

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų apžvalgos pagrindines mintis. Visa apžvalga pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

ar kitas sudėtinės medžiagos ir mažinant taršą). Kai kurioms valstybėms narėms trūksta išteklių, kad jos galėtų tinkamai patikrinti veiklos vykdytojus ir atliekų vežimą už ES ribų. Ekonominės neteisėto ar nepatikimo atliekų tvarkymo paskatos yra didelės, o rizika, kad sugaus, paprastai maža. Taigi, nusikalstama veikla e. atliekų tvarkymo srityje yra didelis iššūkis.

Bendra informacija

Audito Rūmų apžvalga Nr. 04/2021 „ES veiksmai ir iššūkiai e. atliekų srityje“ paskelbta 23 ES kalbomis interneto svetainėje eca.europa.eu. Ši apžvalga yra ne audito rezultatas, o viešai prieinamos informacijos ar specialiai šiuo tikslu surinktos medžiagos analizė.

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti, claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois, vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502